

Mülteciler ve Sağlık Sempozyumu İzlenimleri Impression from Refugees and Health Symposium

Sümeyye Açıkgöz^a

Mülteciler ve Sağlık Sempozyumu
İSAR Tıp ve Ahlak Çalışma Grubu
15-16 Ekim 2016, Bağlarbaşı Kongre ve Kültür Merkezi, İstanbul

*İşçi İstedik, insanlar geldi.
Max Frisch*

İstanbul Araştırma ve Eğitim Vakfı (İSAR), alanına hâkim bilim insanlarının yetişmesi amacıyla, 2009 yılında oluşumunu tamamlamış bir sivil toplum kuruluşudur. Başarılı lisans ve lisansüstü öğrencilerini, eğitim süreçleri boyunca destekleyerek “Doğu’nun ilmi geleneğini hazmetmiş, Batı’daki ilmi gelişmeleri de yakından takip edebilecek ve toplumsal meseleleri dert edinmiş” ilim insanlarının ve düşünürlerinin yetişmesini sağlamak amacıyla kurulmuştur. Desteklenen öğrencilerden, bölgesel ve/veya uluslararası arenada karşılaşılan sorunlara etkin ve nitelikli çözüm önerileri getirebilecek akademik çalışmalarda bulunmaları ve çalıştıkları alana hâkim olmaları beklenmektedir. Bu bağlamda Vakıf, kurulduğu günden bu güne, öğrencilerine hem burs hem de eğitim desteği vermektedir.

Vakıf, amaçları doğrultusunda birçok programa ev sahipliği yapmaktadır. Bu doğrultuda, gerçekleştirdiği programlar arasında en önemlilerinden birisi olan “Mülteciler ve Sağlık Sempozyumu”, 15-16 Ekim tarihlerinde İstanbul Bağlarbaşı

a (✉) Sümeyye Açıkgöz, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü. Eposta: sumeyyecikgoz1@gmail.com

Başvuru: 10 Ocak 2017

Kabul: 13 Eylül 2017

OnlineFirst: 20 Eylül 2017

Copyright © 2018 • **Uluslararası Mülteci Hakları Derneği** • <http://mejrs.com>

ISSN 2149-4738 • **eISSN** 2458-8962

DOI 10.12738/mejrs.2018.3.1.0001R • Kış 2018 • 3(1) • 81–83

Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. *İstanbul Araştırma Tıp ve Ahlak Çalışma Grubu*'nun düzenlediği organizasyonda, mültecilerin özellikle sağlık konusundaki sorunları ve çözüm yolları interdisipliner bir konseptte, dinî ve etik açılardan ele alınmıştır.

İki gün süren sempozyumda, yedi oturum düzenlenmiş ve alanında uzman 20 akademisyen ve aktivist konuşmacı olarak katılmıştır. Sempozyumun ilk günü, 15 Ekim Cumartesi günü 4 oturum olarak organize edilmiş ve "Türkiye'de Mevcut Durum" genel başlığı altında toplanmıştır. Bu oturumlarda, "Türkiye'deki Suriyeli Mültecilerin Serüveni ve Son Durumu", "Mültecilerin Sağlık Koşulları ve Sunulan Sağlık Hizmetleri", "Mültecilerin Sağlıkta İnsani Yardımın Rolü", "Mültecilerin Sağlıklarının Korunması ve Geliştirilmesinde STK'ların Etkisi ve Gereksinimleri", "MSF Perspektifi ile Mülteci Sağlıklarının Küresel Durumu", "Almanya'daki Göçmenlere Sağlık Yardımı Tecrübesi", "Mülteci Suriyeliler ve Yaşanan Sağlık Sorunları", "Gerçek Hayattan Kesitler" başlıkları, katılımcılar tarafından sunulmuştur.

Sempozyumun ikinci günü, 16 Ekim Pazar günü 3 oturum olarak organize edilmiş ve oturumlar "Sosyal Bilimler Açısından Mülteciler" genel başlığı altında toplanmıştır. Oturumlardaki başlıklar ise, şu şekilde olmuştur: "Mülteci Sağlık Sorunlarının Küresel ve Kamusal Yönü", "Siyaset Bilimi Açısından Mültecilik", "Hukuki Açısından Mültecilik", "Sosyolojik Açısından Mültecilik", "Bir Model Olarak İlaf Projesi: Mülteci Öğrenciler İçin Okul Merkezli Psikolojik Destek Programı", "Global Dünya'da Göçmenlere Yardımın Etik Temelleri", "Tarihsel Perspektif Işığında Mültecilik Sorunu" başlıklarıyla İngilizce ve Türkçe sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Sempozyumdaki en önemli sunumlardan birisi, Kızılay Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Kerem Kınık'ın, "Mültecilerin Sağlıkta İnsani Yardımın Rolü" başlıklı sunumu olmuştur. Kınık, istatistiki bilgileri Kızılay'ın çalışmaları üzerinden vermiş, bugüne kadar yapılmış çalışmaları örnekleyerek durumun sayısal verilerden daha korkunç, ölçülemez seviyelere vardığını da gözler önüne sermiştir. Bu bağlamda Kınık, söz konusu soruna yönelik kimi politikaları geliştirebilecek, kimi politikaları da önererek dinleyiciler açısından oldukça faydalı bir sunum gerçekleştirmiştir.

Sivil Toplum Kuruluşları katılımcılarından Yeryüzü Doktorları Proje Yöneticisi Caner Nazlı, AFAD tarafından Suriyelilere yönelik hazırlanmış kamplarda iyi koşulların sağlandığını belirterek üzerinde çok konuşulacak bir sunum yapmıştır. Aynı şekilde Sınır Tanımayan Doktorlar (MSF) adına konuşan Apostolos Veizis ise, Avrupa'da Suriyelilerin yaşadıkları sorunları etkileyici bir sunum ile ele almıştır. Veizis, konuşmasında Avrupalıların Suriyelilere onur kırıcı davranışlarda bulduklarını ve MSF'nin günlük temel ihtiyaçları sağlanmasının dışında maruz kaldıkları onur kırıcı davranışların bitirilebilmesi için de çalışmalar yapıldığını belirterek paylaşmıştır. Ayrıca Yunanistan'dan 15.000 kişinin geri gönderilmek üzere

kamplara toplandığını ve mültecilerin Avrupa’da yaşanan durumun Türkiye’deki mevcut durumdan çok daha kötü olduğunu belirtmiştir.

Mülteciliğin sosyolojik açısını ele alan Doç. Dr. Yusuf Adıgüzel ise, Türkiye’de mültecilik statüsünün sadece Avrupa ülkelerinden gelecek insanları kapsadığını, şu anda Suriyelilerin mülteci statüsünde değil, geçici koruma statüsünde olduğunu altını çizmiştir. Türkiye’deki Suriyeli algısının, medyanın da yanlış ve ayrımcı dili ile birlikte “İşimizi elimizden alıyorlar.” “Kıraları artırıyolar.” ya da “Fuhuş yapıyorlar.” düzeyine indirgendığını ifade etmiştir. Suriyelilerin çalışma hayatına katılmalarında karşılaştıkları sorunlara da değinen Adıgüzel, eğitilmiş ve vasıflı Suriyelilerin çalışma imkânı bulamadığını, sadece mavi yakalı olarak çalışabildiklerini, bu durumların da eğitilmiş tüm Suriyelilerin ülke dışına kaçmasına sebep olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte Suriyelilerin 2011 yılından bu yana 4.456 şirket kurduğunu, 666 milyon liradan fazla yatırım yaparak ekonomiye katkı sağladıklarının altını çizmiştir.

Sempozyumun en dikkat çekici konuğu ise, Suriye’den gelmiş Suriyeli bir mülteci olan Muhammed Sultan Hac Abdul olmuştur. Muhammed Sultan, Türkiye’ye geldikten sonra bir çocuk sahibi olduğunu ve doğan çocuğunun 6 aylıkken yaşadığı sağlık sorunları ve tedavi için başvurduğu, doktorların/hastanelerin ilgisiz tavırları nedeniyle vefat ettiğini anlatarak yaşadığı süreci detayları ile birlikte katılımcılarla paylaşmıştır.

Konuşmacıların sunumları dinlendiğinde göç ve sağlık alanındaki araştırmaların ve çalışmaların derinleştiğini ve çeşitlendiğini görmek umut verici nitelikte olmuştur. Buna rağmen, dünyadan ve Türkiye’den yapılan çalışmalara bakıldığında, mültecilik konusunun gün geçtikçe dünya çapında kaygı duyulan bir konu hâline geldiği görülmektedir. Sempozyuma Türkiye’deki çeşitli üniversitelerden iştirak eden akademisyenlerin yanı sıra çeşitli STK temsilcileri de katılmıştır. Türkiye’nin ve dünyanın en öncelikli sorunlarından biri olan göç ve mültecilik konusundaki bu sempozyumun maalesef yeterli ilgiyi gördüğünü söylemek zordur. Mülteciler ve göçmen sağlığı ile ilgilenen STK’lardan dahi katılımın sınırlı olması, konunun boyutlarının kamuoyu tarafından yeterince kavranamamış olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Türkiye’nin Suriyeliler başta olmak üzere, göç ve mültecilik alanında daha yeni ve etkili sosyal politikalara ihtiyacı olduğu açıktır. Bu sosyal politikaların geliştirilebilmesi için de araştırmacılara ve akademisyenlere daha fazla görev düşmektedir.